UNIWERSYTET
KOMISJI EDUKACJI NARODOWEJ
W KRAKOWIE
Szkoła Doktorska
30-084 Kraków, ul. Podchorążych 2
tel. 12 662 64 41

.....
pieczątka Szkoły Doktorskiej

# OPIS PRZEDMIOTU ORAZ SPOSOBÓW WERYFIKACJI OSIĄGNIĘCIA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ W SZKOLE DOKTORSKIEJ

| OPIS PRZEDMIOTU | |
|---|---|
| **Nazwa przedmiotu** | **WARSZTAT SPECJALISTYCZNY 3 i 5** |
| **Język wykładowy** | polski |
| **Tytuł/stopień naukowy prowadzącego** | Dr, Prof. UKEN |
| **Imię i nazwisko prowadzącego** | Ewa Radomska |
| **Rok akademicki, semestr** | 2026/2027, semestr zimowy |
| **Dyscyplina której dotyczy przedmiot** | Ekonomia i finanse |
| **Liczba godzin dydaktycznych** | 12 |
| **Liczba punktów ECTS** | 2 |
| **Sposób zaliczenia przedmiotu** (zaliczenie, zaliczenie z oceną, egzamin) | Zaliczenie |
| **Warunki zaliczenia** | 1. Przygotowanie do zajęć i aktywny udział w dyskusjach.<br>2. Przygotowanie koncepcji artykułu naukowego / Research Proposal: Samodzielne opracowanie eseju naukowego stanowiącego ramy teoretyczno-metodologiczne przyszłego artykułu badawczego oraz jego ustna prezentacja.<br>**Wytyczne dotyczące przygotowania koncepcji artykułu naukowego**<br>Obligatoryjne elementy strukturalne eseju: precyzyjne sformułowanie problemu badawczego, postawienie hipotezy badawczej oraz adekwatny dobór metodologii badawczej w odniesieniu do wybranego obszaru tematycznego.<br>**I. Obszary tematyczne do wyboru (tematy esejów)**<br>Należy wybrać jeden z poniższych tematów oraz podporządkować mu założenia i strukturę merytoryczną opracowania:<br>1. Transformacja strukturalna gospodarki światowej w obliczu megatrendów XXI wieku: krytyczna analiza strategii adaptacyjnych podmiotów globalnych.<br>2. Ewolucja instrumentów protekcjonizmu we współczesnej polityce handlowej: od tradycyjnych barier taryfowych do barier strategicznych, geopolitycznych i klimatycznych.<br>3. Zagraniczne inwestycje bezpośrednie (ZIB) w gospodarce światowej: współczesne wyzwania i wpływ na kraje przyjmujące.<br>4. Międzynarodowe centra finansowe (MCF) we współczesnej gospodarce światowej: determinanty konkurencyjności a ryzyko systemowe.<br>**II. Kryteria merytoryczne i strukturalne (wymogi metodologiczne)**<br>Opracowanie musi spełniać cztery funkcjonalne kryteria: |

| | |
|---|---|
| | **1. Rygor teoretyczny i operacjonalizacja mechanizmów ekonomiczno-finansowych**<br>Opracowanie musi bazować na ugruntowanych teoriach mikro- lub makroekonomicznych. W warstwie analitycznej wymagane jest wyjaśnienie zależności przyczynowo - skutkowych między procesami rynkowymi (alokacja zasobów, mechanizmy cenowe, przepływy kapitału i towarów) a uwarunkowaniami zewnętrznymi (technologicznymi, instytucjonalnymi lub geopolitycznymi).<br>W zależności od wybranego obszaru, analizę należy podporządkować następującym kryteriom:<br>1. Temat 1 (Transformacja strukturalna): Należy zidentyfikować ekonomiczne przyczyny decyzji alokacyjnych podmiotów globalnych. Wymagane jest zbadanie oddziaływania cyfryzacji i transformacji energetycznej na produktywność czynników produkcji, strukturę kosztów oraz podział dobrobytu.<br>2. Temat 2 (Ewolucja instrumentów protekcjonizmu): Wymagane jest zastosowanie teorii polityki handlowej do oceny skutków nowych barier (np. CBAM, sankcje). Analiza musi wyjaśniać ich wpływ na międzynarodową konkurencyjność cenową, globalne łańcuchy wartości oraz dobrobyt producentów i konsumentów.<br>3. Temat 3 (Zagraniczne inwestycje bezpośrednie): Analiza powinna łączyć mikroekonomiczne motywy ekspansji przedsiębiorstw (np. paradygmat OLI J. Dunninga) z makroekonomicznymi skutkami dla kraju goszczącego. Należy ocenić mechanizmy transferu technologii (spillovers) w kontekście rynkowego ryzyka wypierania krajowego kapitału (crowding-out).<br>4. Temat 4 (Międzynarodowe centra finansowe): Ocena konkurencyjności i stabilności MCF wymaga zastosowania teorii rynków finansowych. Analiza powinna koncentrować się na efektywności agregacji płynności, transformacji dojrzałości i ryzyka aktywów oraz mechanizmach transmisji międzynarodowych szoków (financial contagion).<br><br>**2. Podejście krytyczne i dyskurs naukowy**<br>Praca nie może mieć charakteru wyłącznie deskryptywnego (opisowego). Warunkiem koniecznym jest dokonanie krytycznej syntezy literatury przedmiotu poprzez konfrontację przeciwstawnych nurtów i paradygmatów teoretycznych.<br><br>**3. Baza źródłowa i osadzenie empiryczne**<br>Argumentacja naukowa musi być osadzona w literaturze przedmiotu i aktualnych danych empirycznych. Zaleca się wykorzystanie recenzowanych artykułów naukowych indeksowanych w bazach Scopus lub Web of Science (ze szczególnym uwzględnieniem publikacji z ostatnich 3-5 lat) oraz wiodących raportów instytucji międzynarodowych (np. *UNCTAD World Investment Report*, *World Economic Forum Global Risks Report*, *WTO World Trade Report*).<br><br>**4. Wymogi formalne i edytorskie**<br>Objętość tekstu musi mieścić się w przedziale od 4 do 5 stron znormalizowanego maszynopisu (ok. 1500-2000 słów). Układ tekstu, struktura bibliografii oraz formatowanie cytowań wewnątrztekstowych musi być zgodne ze standardem edytorskim wiodących czasopism ekonomicznych (styl APA - opracowany przez American Psychological Association) to jeden z najważniejszych na świecie standardów formatowania tekstów naukowych oraz sporządzania cytowań i bibliografii). |
| **Warunki zaliczenia dla obcokrajowców** | Nie dotyczy |

**Treści realizowane podczas zajęć**

## Architektura i dynamika współczesnej gospodarki światowej

### TEMAT 1: Pojęcie i struktura gospodarki światowej

a/ Pojęcie gospodarki światowej w ujęciu funkcjonalnym i podmiotowym
b/ Podmioty gospodarki światowej – funkcje i metody włączania się do gospodarki światowej
- Państwa (gospodarki narodowe)

- Międzynarodowe ugrupowania integracyjne o charakterze gospodarczym
- Organizacje międzynarodowe o charakterze rządowym i pozarządowym
- Korporacje transnarodowe (międzynarodowe, wielonarodowe)
- Przedsiębiorstwa narodowe (krajowe)

c/ Struktura gospodarki światowej
- Sfera realna: Międzynarodowy obrót towarowy, usługowy oraz przepływ czynników produkcji (kapitał, praca, wiedza).
- Sfera regulacyjna: Międzynarodowe reżimy handlowe, finansowe i prawne; rola instytucji wielostronnych w standaryzacji procesów gospodarczych.

d/ Trendy w gospodarce światowej
- Glokalizacja, reshoring i nearshoring (deglobalizacja *vs.* nowa regionalizacja).
- Cyfryzacja gospodarki, rozwój sztucznej inteligencji (AI) oraz zielona transformacja jako megatrendy strukturalne.

**TEMAT 2: Międzynarodowe przepływy towarowe**

Wprowadzenie: międzynarodowy podział pracy (tradycyjny i współczesny)

**Część I: Handel towarowy i podstawowe teorie handlu międzynarodowego**

a/ Przesłanki rozwoju międzynarodowej wymiany towarowej
b/ Korzyści z handlu międzynarodowego w świetle wybranych teorii klasycznych, neoklasycznych, współczesnych
c/ Rozmiary, struktura, dynamika współczesnego międzynarodowego handlu towarowego
d/ Zmiany we współczesnym międzynarodowym handlu towarowym

**Część II: Zagraniczna polityka handlowa, jej narzędzia i ich zastosowanie**

a/ Definicja i rodzaje zagranicznej polityki handlowej (wolny handel vs protekcjonizm)
b/ Narzędzia protekcyjnej polityki handlowej - rodzaje, przyczyny i skutki stosowania (środki taryfowe, środki pozataryfowe, środki parataryfowe)
c/ Liberalizacja handlu międzynarodowego w ramach GATT/WTO (zasady WTO; rundy negocjacyjne, współczesny kryzys systemu rozstrzygania sporów w ramach WTO).
d/ Współczesna międzynarodowa polityka handlowa - trendy i wyzwania („wojny handlowe" (USA-Chiny), unilateralizm gospodarczy, wykorzystanie barier handlowych w celach geopolitycznych i klimatycznych, np. CBAM).

**TEMAT 3: Międzynarodowe przepływy kapitałowe**

**Część I: Zagraniczne inwestycje bezpośrednie (ZIB)**

a/ Pojęcie i formy międzynarodowych przepływów kapitału
Kapitał krótkoterminowy vs. długoterminowy; inwestycje portfelowe a inwestycje bezpośrednie.
b/ Zagraniczne inwestycje bezpośrednie (ZIB) jako jedna z form międzynarodowych przepływów kapitału
- Istota, rodzaje, motywy: ZIB typu greenfield vs. ZIB typu brownfield (fuzje i przejęcia, M&A); motywy rynkowe, zasobowe, efektywnościowe i strategiczne (paradygmat OLI J. Dunninga).
- Oddziaływanie ZIB na gospodarki państw przyjmujących, m.in.: efekty mnożnikowe, transfer technologii i know-how (spillovers), wpływ na rynek pracy; ryzyko crowdown-out (wypierania krajowych podmiotów).
- Studium przypadku (case study): Chińskie ZIB na rynku europejskim w aspekcie zmieniających się dwustronnych relacji UE-Chiny: wyzwania strukturalne, bezpieczeństwo infrastruktury krytycznej, procedury FDI screening i inne mechanizmy ochrony rynku, perspektywy relacji gospodarczych UE-Chiny.

c/ Zmiany we współczesnych międzynarodowych przepływach kapitału: Wzrost znaczenia inwestycji w sektory ESG oraz cyfrowe; zjawisko capital flight w warunkach niepewności geopolitycznej.

**Część II: Międzynarodowe centra finansowe (MCF) w gospodarce światowej**

a/ Definicje i rodzaje MCF: typologia i atrybuty strukturalne
b/ Mechanizm transakcyjny: od globalnej agregacji do celowej alokacji kapitału
c/ Grupy podmiotów uczestniczące w mechanizmie transakcyjnym: transgraniczny przepływ kapitału; rola MCF
d/ Metodologia i uwarunkowania oceny pozycji konkurencyjnej MCF (Z/Yen Group i The China Development Institute: Global Financial Centres Index (GFCI)
e/ Asymetria korzyści i ryzyka systemowego funkcjonowania MCF

| | |
|---|---|
| **Literatura** | Budnikowski A., *Ekonomia międzynarodowa*, Wydanie V, PWE, Warszawa 2021. |

| | |
|---|---|
| | Reinert K.A., *Wprowadzenie do ekonomii międzynarodowej*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2025.<br>Matera R., Skodlarski J., *Gospodarka światowa. Geneza i ewolucja - do czasów pandemii*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2021 (Rozdziały 12, 13, 14).<br>Stolarczyk P. (red. naukowa), *Integracje gospodarcze na świecie: wybrane aspekty*, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2023.<br>Radomska E., *Unia Europejska i Chiny wobec Zagranicznych Inwestycji Bezpośrednich: trendy – wyzwania - perspektywy*, Wydawnictwo Naukowe UKEN, Kraków 2023.<br>Malik, A., Kayani, S. A., Karim, A., *China's Rise in the Contemporary World*, "Global International Relations Review", 2022, V(I), 47-60, https://doi.org/10.31703/girr.2022(VI).05<br>Chauhan I., *Friendshoring: How Geopolitical Tensions Are Reshaping Global Supply Chains*, „International Journal For Multidisciplinary Research", 2026, 8(1), 1-22, https://doi.org/10.36948/ijfmr.2026.v08i01.66739.<br>Cassis Y., *International Financial Centers* [Międzynarodowe centra finansowe] [in:] The Oxford Handbook of Banking and Financial History, Oxford 2016.<br>Z/Yen Group i The China Development Institute, *Global Financial Centres Index (GFCI) 40*, 16.09.2026: https://www.zyen.com/publications/professional-articles/the-global-financial-centres-index-40/<br>UNCTAD, *World Investment Report 2026. International Investment in a Turbulent Era*, United Nations Publications, New York 2026: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2026_en.pdf<br>IMD, *IMD World Competitiveness Ranking 2026*, June 2026: https://www.imd.org/centers/wcc/world-competitiveness-center/rankings/world-competitiveness-ranking/ |

## EFEKTY I WERYFIKACJA

| Symbol | Opis efektu uczenia się w Szkole Doktorskiej* | Formy weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się w ramach przedmiotu |
|---|---|---|
| W1 | zna i rozumie – w stopniu umożliwiającym rewizję istniejących paradygmatów – światowy dorobek w danej dziedzinie, obejmujący podstawy teoretyczne i zagadnienia ogólne oraz wybrane zagadnienia szczegółowe właściwe dla dyscypliny realizowanej w ramach szkoły | Przygotowanie koncepcji artykułu naukowego (esej): Ocena stopnia opanowania teorii ekonomii i finansów międzynarodowych (teorie handlu, paradygmat OLI J. Dunninga, teorie MCF) oraz zdolności do ich operacjonalizacji w odniesieniu do współczesnych wyzwań rynkowych. |
| W2 | zna i rozumie główne tendencje rozwojowe właściwe dla dyscypliny realizowanej w ramach szkoły | Przygotowanie koncepcji artykułu naukowego (esej) oraz aktywność podczas zajęć: Weryfikacja wiedzy o strukturalnych megatrendach gospodarki światowej (cyfryzacja, AI, transformacja energetyczna, neoprotekcjonizm/CBAM, ewolucja indeksu GFCI dla MCF). |
| W3 | zna i rozumie metodologię badań w danej dziedzinie | Przygotowanie koncepcji artykułu naukowego (esej): Ocena poprawności metodologicznej wyodrębnionego w eseju projektu badawczego, w tym adekwatności doboru metod badawczych (ilościowych lub jakościowych) stosowanych w ekonomii i finansach. |
| W5 | zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji | Aktywność podczas zajęć oraz esej naukowy: Ocena zrozumienia dylematów z zakresu geoeonomii (geoeconomics), w szczególności mechanizmów wojen handlowych i sankcji gospodarczych, ryzyka |

| | | |
|---|---|---|
| | | systemowego MCF, asymetrii korzyści z ZIB oraz unijnych procedur FDI screening w relacjach z Chinami. |
| U1 | potrafi wykorzystywać wiedzę z różnych dziedzin nauki i sztuki, formułowania i innowacyjnego rozwiązywania złożonych problemów lub wykonywania zadań o charakterze badawczym lub artystycznym | Przygotowanie koncepcji artykułu naukowego (esej): Weryfikacja umiejętności samodzielnego sformułowania i uzasadnienia oryginalnego problemu badawczego integrującego zagadnienia międzynarodowych stosunków gospodarczych i rynków finansowych. |
| U2 | potrafi wykorzystywać w pracy badawczej / twórczej wiedzę metodologiczną, a w szczególności definiować cel i przedmiot badań, formułować hipotezę badawczą lub artystyczną, rozwijać metody, techniki i narzędzia badawcze lub artystyczne oraz twórczo je stosować, wnioskować na podstawie wyników badań /działań artystycznych | Przygotowanie koncepcji artykułu naukowego (esej): Ocena zdolności do precyzyjnego zdefiniowania celów badawczych, poprawnego sformułowania hipotezy badawczej oraz wyprowadzenia logicznych zależności przyczynowo - skutkowych. |
| U3 | potrafi wykorzystując posiadaną wiedzę, dokonywać krytycznej analizy i oceny rezultatów badań, działalności eksperckiej i innych prac o charakterze twórczym i ich wkładu w rozwój wiedzy, kultury i sztuki | Przygotowanie koncepcji artykułu naukowego (esej): Ocena jakości krytycznego przeglądu literatury (opartego na bazach Scopus/Web of Science), polegającego na konfrontacji przeciwstawnych nurtów i paradygmatów. |
| U5 | potrafi komunikować się na tematy specjalistyczne w stopniu umożliwiającym aktywne uczestnictwo w międzynarodowym środowisku naukowym lub artystycznym | Ustna prezentacja koncepcji artykułu oraz aktywność podczas zajęć: Ocena sprawności posługiwania się zaawansowaną, międzynarodową terminologią naukową z zakresu ekonomii i finansów (np. spillovers, crowding-out, financial contagion, reshoring, fragmentacja geoekonomiczna). |
| U7 | potrafi inicjować debatę i uczestniczyć w dyskursie naukowym i artystycznym | Aktywność podczas zajęć i udział w dyskusjach: Ocena merytorycznego wkładu w debaty naukowe, umiejętności obrony własnego stanowiska ekonomicznego oraz krytycznej oceny argumentów innych uczestników warsztatu. |
| K1 | jest gotów do krytycznej oceny dorobku właściwej dyscypliny realizowanej w ramach szkoły oraz własnego wkładu w jej rozwój | Ustna prezentacja koncepcji artykułu (obrona projektu): Ocena gotowości doktoranta do autorefleksji nad ograniczeniami aplikacyjnymi proponowanego podejścia badawczego oraz otwartości na krytykę naukową ze strony grupy i prowadzącego. |
| K2 | jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy / sztuki w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych | Przygotowanie koncepcji artykułu naukowego (esej): Weryfikacja umiejętności wykorzystania teorii ekonomicznych do analizy współczesnych procesów i mechanizmów rynkowych. |

.....29.10.2026.....
data

.....Ewa Radomska.....
podpis prowadzącego (prowadzących) zajęcia w ramach przedmiotu

Z-CA DYREKTORA
Szkoły Doktorskiej
dr hab. Paulina Rojek-Adamek, prof. UKEN

.....
data

.....
podpis Dyrektora Szkoły Doktorskiej